

RETTENS KENDELSE (Tredje Udvidede Afdeling)
11. januar 2002 *

I sag T-77/01,

Territorio Histórico de Álava — Diputación Foral de Álava,

Territorio Histórico de Bizkaia — Diputación Foral de Bizkaia,

Territorio Histórico de Gipuzkoa — Diputación Foral de Gipuzkoa y Juntas
Generales de Gipuzkoa,

Comunidad autónoma del País Vasco — Gobierno Vasco,

ved abogado R. Falcón y Tella,

sagsøgere,

* Processprog: spansk.

mod

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved G. Rozet og J. Buendía Sierra, som befuldmægtigede, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøgt,

angående en påstand om annullation af Kommissionens beslutning nr. 2001/168/EKSF af 31. oktober 2000 om de spanske love om selskabsskat (EFT 2001 L 60, s. 57),

har

DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS RET I FØRSTE INSTANS
(Tredje Udvidede Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, M. Jaeger, og dommerne R. García-Valdecasas, K. Lenaerts, P. Lindh og J. Azizi,

justitssekretær: H. Jung,

afsagt følgende

Kendelse

De relevante retsregler og den omtvistede beslutning

1 Artikel 34 i den spanske lov nr. 43/1995 af 27. december 1995 om selskabsskat (*Boletín Oficial del Estado* nr. 310 af 28.12.1995), der har overskriften »Deducción por actividades de exportación« (fradrag for eksportaktiviteter), bestemmer:

»1. Virksomheder, der udøver eksportaktiviteter, har ret til følgende skattefradrag:

- a) 25% af det beløb, de faktisk har investeret i oprettelse af filialer eller etablering af anlægsaktiver i udlandet, samt i erhvervelse af andele af udenlandske selskaber eller i oprettelse af filialer, som er direkte beskæftiget med eksport af varer eller tjenesteydelser [...] såfremt andelen mindst udgør 25% af filialens selskabskapital [...]

- b) 25% af beløb, der anvendes til flerårige fremstød og reklamer til lancering af produkter, til åbning af markeder og markedsundersøgelser i udlandet samt til deltagelse i messer, udstillinger og lignende arrangementer, herunder internationale arrangementer i Spanien.

[...]«

- 2 De historiske provinser Álava, Bizkaia og Gipuzkoa, der råder over en selvstændig kompetence på skatteområdet, har i deres respektive skattelove gentaget det fradrag for eksportaktiviteter, der er fastsat i artikel 34 i lov nr. 43/1995. For den historiske provins Álavas vedkommende drejer det sig om artikel 43 i Norma Foral nr. 24/1996 af 5. juli 1996 (*Boletín Oficial del Territorio Histórico de Álava* nr. 90 af 9.8.1996), for den historiske provins Bizkaias vedkommende artikel 43 i Norma Foral nr. 3/1996 af 26. juni 1996 (*Boletín Oficial de Bizkaia* nr. 135 af 11.7.1996), og for den historiske provins Gipuzkoas vedkommende artikel 43 i Norma Foral nr. 7/1996 af 4. juli 1996 (*Boletín Oficial de Gipuzkoa* nr. 138 af 17.7.1996).
- 3 Ved skrivelse af 7. august 1997 meddelte Kommissionen den spanske regering, at den havde besluttet at indlede proceduren efter artikel 6, stk. 5, i Kommissionens beslutning nr. 2496/96/EKSF af 18. december 1996 om fællesskabsregler for støtte til jern- og stålindustrien (EFT L 338, s. 42).

- 4 Den 31. oktober 2000 vedtog Kommissionen beslutning nr. 2001/168/EKSF om de spanske love om selskabsskat (EFT 2001 L 60, s. 57, herefter »den omtvistede beslutning«). Beslutningen har følgende ordlyd:

»Artikel 1

Enhver form for støtte, der ydes af Spanien i henhold til:

- a) artikel 34 i lov nr. 43/1995 af 27. december 1995 om selskabsskat

- b) artikel 43 i Norma Foral nr. 3/96 af 26. juni 1996 om selskabsskat, vedtaget af [Diputación Foral de Bizkaia]

- c) artikel 43 i Norma Foral nr. 7/1996 af 4. juli 1996 om selskabsskat, vedtaget af [Diputación Foral de Gipuzkoa], eller

- d) artikel 43 i Norma Foral nr. 24/1996 af 5. juli 1996 om selskabsskat, vedtaget af [Diputación Foral de Álava]

til fordel for de EKSF-jern- og stålvirksomheder, som er etableret i Spanien, er uforenelig med fællesmarkedet for kul og stål.

Artikel 2

Spanien træffer straks passende foranstaltninger for, at de EKSF-jern- og stålvirksomheder, som er etableret i Spanien, ikke nyder fordel af den i artikel 1 omhandlede støtte.

[...]«

Retsforhandlinger og parternes anbringender

- 5 Det er under disse omstændigheder, at sagsøgerne, der er nationale myndigheder, ved stævning registreret på Rettens Justitskontor den 30. marts 2001 har anlagt nærværende sag.
- 6 Sagsøgerne har nedlagt følgende påstande:

— Artikel 1, litra b), c) og d), i den omtvistede beslutning annulleres.

— Kommissionen tilpligtes at betale sagens omkostninger.

7 Ved særskilt processkrift indleveret til Rettens Justitskontor den 2. juli 2001 har Kommissionen i henhold til artikel 114, stk. 1, i Rettens procesreglement fremsat en formalitetsindsigelse.

8 I sin formalitetsindsigelse har Kommissionen nedlagt følgende påstande:

— Sagen afvises.

— Eller, subsidiært, sagen udsættes som et led i dens tilrettelæggelse, indtil Domstolen har afsagt dom i sagen Spanien mod Kommissionen (sag C-501/00), eller, mere subsidiært, Retten erklærer sig inkompetent, med henblik på at Domstolen kan træffe afgørelse i nærværende sag.

— Sagsøgerne tilpligtes at betale sagens omkostninger.

9 I de bemærkninger til Kommissionens formalitetsindsigelse, som sagsøgerne indgav til Rettens Justitskontor den 3. september 2001, nedlagde de påstand om, at sagen antages til realitetsbehandling med forbehold af, at der som et led i sagens tilrettelæggelse træffes beslutning om at udsætte sagen, indtil Domstolen har truffet afgørelse i sagen Spanien mod Kommissionen (sag C-501/00).

Formaliteten

- 10 I henhold til procesreglementets artikel 114, stk. 3, forhandles der mundtligt om formalitetsindsigelsen, medmindre Retten bestemmer andet. Retten finder, at nærværende sag er tilstrækkeligt oplyst ved sagsakterne, hvorfor det er uforholdende at indlede mundtlig forhandling.

Parternes argumenter

- 11 Kommissionen har gjort gældende, at sagsøgerne ikke har søgsmålskompetence i henhold til artikel 33 KS. Ifølge Kommissionen kan de ikke sidestilles med medlemsstater, og de udgør heller ikke virksomheder eller organisationer.
- 12 Efter Kommissionens opfattelse har EF-traktatens bestemmelser ingen relevans i den foreliggende sag, da den omtvistede beslutning har hjemmel i EKSF-traktaten. Princippet om effektiv retsbeskyttelse gør det ikke muligt for Fællesskabets retsinstanser at fravige den klare ordlyd af artikel 33 KS.
- 13 Sagsøgerne har hertil anført, at sagen bør fremmes til realitetsbehandling i medfør af artikel 230 EF, artikel 33 KS og princippet om effektiv retsbeskyttelse.

- 14 Sagsøgerne har for det første gjort gældende, at de regionale myndigheder, som har ydet statsstøtte, bør anses for at være umiddelbart og individuelt berørt i henhold til artikel 230, stk. 4, EF, af en kommissionsbeslutning, hvorved støtte erklæres uforenelig med fællesmarkedet (Rettens dom af 30.4.1998, sag T-214/95, Vlaams Gewest mod Kommissionen, Sml. II, s. 717, præmis 29, af 15.6.1999, sag T-288/97, Regione Autonoma Friuli-Venezia Giulia mod Kommissionen, Sml. II, s. 1871, præmis 31-33, og af 15.12.1999, forenede sager T-132/96 og T-143/96, Freistaat Sachsen m.fl. mod Kommissionen, Sml. II, s. 3663, præmis 81-92).
- 15 De har anført, at de skattefradrag, som Kommissionen kvalificerer som støtte, anvendes på samme betingelser over for jern- og stålvirksomheder og andre virksomheder. Ifølge sagsøgerne følger det heraf, at de foranstaltninger, der er genstand for den omtvistede beslutning, ikke kan udgøre støtte i EKSF-traktatens forstand. Sagen bør derfor antages til realitetsbehandling i henhold til artikel 230, stk. 4, EF. Kommissionen kan endvidere ikke begrænse retsgrundlaget for beslutningen til EKSF-traktaten, idet både jern- og stålvirksomheder og andre virksomheder har modtaget støtte. Den magtfordrejning, som Kommissionen har gjort sig skyldig i, idet den ikke samtidig har angivet EF-traktaten som hjemmel, kan ikke berøve sagsøgerne den søgsmålskompetence, de ville have efter EF-traktaten.
- 16 Sagsøgerne har dernæst gjort gældende, at sagen bør fremmes til realitetsbehandling i medfør af artikel 33, stk. 2, KS, idet denne bestemmelse skal fortolkes bredt.
- 17 De har i denne forbindelse anført, at ophavsmændene til EKSF-traktaten anså det for givet, at de retsakter, der blev vedtaget inden for traktatens rammer, kun kunne omfatte virksomheder, der producerer kul eller stål. De havde imidlertid ikke til hensigt i kraft af artikel 33, stk. 2, KS at afskære fysiske eller juridiske personer, der ikke er virksomheder, fra at anlægge et annullationssøgsmål, når

disse personer er umiddelbart og direkte berørt af den vedtagne retsakt. Sagsøgerne har tilføjet, at det fremgår af Rådets afgørelse 93/350/Euratom/EKSF/EØ af 8. juni 1993 om ændring af afgørelse 88/591/EKSF/EØF/Euratom om oprettelse af De Europæiske Fællesskabers Ret i Første Instans (EFT L 144, s. 21), at Rådet selv anlægger en sådan fortolkning af artikel 33, stk. 2, KS.

- 18 Det skorter ikke på tidligere sager, hvori Domstolen har anlagt en bred fortolkning af traktaternes bestemmelser. Sagsøgerne har særligt henvist til Domstolens dom af 22. februar 1990 i Busseni-sagen (sag C-221/88, Sml. I, s. 495), hvori Domstolen fastslog, at den uanset ordlyden af artikel 41 KS havde kompetence til at fortolke fællesskabsretten efter en præjudiciel forelæggelse fra de nationale retter. De har endvidere henvist til Domstolens dom af 22. maj 1990 i sagen Parlamentet mod Rådet (sag C-70/88, Sml. I, s. 2041), der vedrørte Europa-Parlamentets mulighed for at anlægge et annulations søgsmål inden for rammerne af EF-traktaten.
- 19 Sagsøgerne har endelig påberåbt sig princippet om effektiv retsbeskyttelse. Dette princip har karakter af en grundlæggende rettighed, der er anerkendt i Fællesskabets retsorden (Domstolens dom af 21.9.1989, forenede sager 46/87 og 227/88, Hoechst mod Kommissionen, Sml. s. 2859, præmis 17-19), og som er rodfæstet i de fælles forfatningsmæssige traditioner i medlemsstaterne og i den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder (EMK). Sagsøgerne har endvidere henvist til Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, der blev proklameret den 7. december 2000 i Nice (EFT C 364, s. 1, herefter »chartret om de grundlæggende rettigheder«), og til artikel 6, stk. 2, EU.
- 20 Henset til princippet om effektiv retsbeskyttelse bør det foreliggende søgsmål fremmes til realitetsbehandling. Der findes ingen alternative retsmidler, der kan sikre en effektiv kontrol med en kommissionsbeslutning, der underkender

sagsøgernes kompetence på skatteområdet. Sagsøgerne gør gældende, at når de regionale myndigheders kompetence på skatteområdet berøres af en kommissionsbeslutning, må disse myndigheder have adgang til at søge beslutningen annulleret ved et søgsmål for Fællesskabets retsinstanser.

Rettens bemærkninger

- 21 Det skal for det første bemærkes, at den omtvistede beslutning har hjemmel i EKSF-traktaten og beslutning nr. 2496/96. Det følger heraf, at nærværende sag udelukkende skal bedømmes på baggrund af EKSF-traktatens bestemmelser.

- 22 Spørgsmålet om, hvorvidt de skattemæssige foranstaltninger kan udgøre støtte, der er omfattet af EKSF-traktaten, når de finder anvendelse på samme betingelser på jern- og stålvirksomheder og andre virksomheder, eller om, hvorvidt Kommissionen har gjort sig skyldig i magtfordrejning ved at vedtage den omtvistede beslutning, vedrører sagens realitet og kan på ingen måde begrunde, at spørgsmålet om antagelse til realitetsbehandling af en sag, der er anlagt med det formål at få annulleret en beslutning, der er vedtaget med hjemmel i EKSF-traktaten, er omfattet af bestemmelserne i artikel 230 EF.

- 23 Dernæst bemærkes, at betingelserne for, at et annulationsøgsmål, der er indgivet inden for rammerne af EKSF-traktaten, kan antages til realitetsbehandling, er fastsat i artikel 33 KS.

- 24 Rådet og medlemsstaterne har i henhold til artikel 33, stk. 1, KS kompetence til at anlægge sager om annullation af Kommissionens beslutninger og henstillinger.
- 25 I medfør af denne bestemmelse har Kongeriget Spanien anlagt sag ved Domstolen med påstand om annullation af den omtvistede beslutning (sag C-501/00, Spanien mod Kommissionen). Ved kendelse afsagt af Domstolens præsident den 13. juni 2001 har sagsøgerne i den foreliggende sag fået tilladelse til at intervenere til støtte for Kongeriget Spaniens påstande.
- 26 Der er imidlertid ikke hjemmel i artikel 33, stk. 1, KS til, at det foreliggende søgsmål, der er indgivet af en regional myndighed, kan antages til realitetsbehandling.
- 27 Det fremgår klart af den generelle måde, hvorpå traktaterne er opbygget, at begrebet medlemsstat i bestemmelserne vedrørende institutionerne og navnlig i bestemmelserne vedrørende domstolsprøvelse kun omfatter regeringsmyndighederne i medlemsstaterne, og det kan ikke antages også at omfatte regionale regeringer og selvstyrende fællesskabers regeringer, uanset hvilken kompetence de måtte være tillagt (Domstolens kendelse af 21.3.1997, sag C-95/97, Région wallonne mod Kommissionen, Sml. I, s. 1787, præmis 6, og af 1.10.1997, sag C-180/97, Regione Toscana mod Kommissionen, Sml. I, s. 5245, præmis 6).
- 28 Artikel 33, stk. 2, KS har følgende ordlyd:

»[...] virksomheder eller [virksomheds]organisationer [...] kan på samme vilkår anlægge sag om individuelle beslutninger og henstillinger, der angår dem, eller om generelle beslutninger og henstillinger, som de finder indebærer magtfordrejning i forhold til dem«.

- 29 Sagsøgerne er regionale myndigheder. Der er således hverken tale om virksomheder eller virksomhedsorganisationer i den forstand, hvori udtrykkene er anvendt i artikel 33, stk. 2, KS.
- 30 Hvad angår sagsøgernes anbringende om, at denne bestemmelse skal fortolkes bredt, bemærkes, at det allerede er blevet fastslået, at artikel 33 KS indeholder en udtømmende opregning af de retssubjekter, som kan rejse annullationssøgsmål (Domstolens dom af 11.7.1984, sag 222/83, Commune de Differdange m.fl. mod Kommissionen, Sml. s. 2889, præmis 8, og Rettens kendelse af 29.9.1997, sag T-70/97, Région wallonne mod Kommissionen, Sml. II, s. 1513, præmis 22).
- 31 Sagsøgerne kan ikke påberåbe sig Rådets afgørelse 93/350, hvorved Retten har fået tillagt kompetence »i sager, som indbringes af fysiske eller juridiske personer i medfør af [...] artikel 33, stk. 2 [KS], (artikel 35 [KS], artikel 40, stk. 1 og 2, [...]« (artikel 1, der ændrer artikel 3, stk. 1, i afgørelse 88/591). Ved at henvise til »fysiske eller juridiske personer« har Rådet ikke ændret — og har i øvrigt heller ikke kunnet ændre — artikel 33, stk. 2, KS, der kun åbner mulighed for, at virksomheder og virksomhedsorganisationer kan anlægge annullationssøgsmål. Grunden til, at der i afgørelse 93/350 henvises til fysiske eller juridiske personer og ikke til virksomheder og virksomhedsorganisationer, er navnlig, at Rettens kompetence er blevet udvidet til søgsmål, der anlægges i henhold til artikel 40, stk. 1 og 2, KS, hvorefter enhver »skadelidt part« kan anlægge en erstatningssag.
- 32 Det skal herefter undersøges, om der i den foreliggende sag, ligesom i de sager, der gav anledning til Busseni-dommen og dommen i sagen Parlamentet mod Rådet (nævnt ovenfor i præmis 18), foreligger et grundlæggende hensyn, der gør det muligt for Retten at fravige ordlyden af artikel 33 KS. Det bemærkes, at Domstolen i Busseni-dommen (præmis 15) støttede sig på nødvendigheden af en ensartet anvendelse af fællesskabsretten, før den nåede frem til, at den uanset ordlyden af artikel 41 KS var kompetent til at fortolke fællesskabsretten efter en præjudiciel forelæggelse fra de nationale retter. I dommen i sagen Parlamentet

mod Rådet fastslog Domstolen (præmis 26) under henvisning til nødvendigheden af at opretholde den institutionelle ligevægt, der er fastlagt i de traktater, der ligger til grund for De Europæiske Fællesskaber, at Europa-Parlamentet under visse betingelser kan anlægge annullationssøgsmål, selv om denne institution ikke var omfattet af den oprindelige ordlyd af EF-traktatens artikel 173 (nu artikel 230 EF).

- 33 I den foreliggende sag har sagsøgerne imidlertid ikke godtgjort, at det er nødvendigt at fremme det foreliggende søgsmål til realitetsbehandling med henblik på at opnå en ensartet anvendelse af fællesskabsretten eller med henblik på at opretholde den institutionelle ligevægt, der er fastlagt i EKSF-traktaten. De har udelukkende henvist til den omstændighed, at den omtvistede beslutning berører deres selvstændige kompetence på skatteområdet. Der er således ingen grund til at fravige den klare ordlyd af artikel 33, stk. 2, KS, der kun åbner mulighed for, at virksomheder og virksomhedsorganisationer kan anlægge annullationssøgsmål.
- 34 Det følger af alle de foregående bemærkninger, at sagsøgerne ikke har søgsmålskompetence i henhold til artikel 33, stk. 2, KS.
- 35 Hvad angår det anbringende, der vedrører princippet om effektiv retsbeskyttelse, bemærkes, at der er tale om et almindeligt fællesskabsretligt princip, der ligger til grund for medlemsstaternes fælles forfatningstraditioner (Domstolens dom af 15.5.1986, sag 222/84, Johnston, Sml. s. 1651, præmis 18). Princippet har endvidere fundet udtryk i EMK's artikel 6 og 13 og i artikel 47 i chartret om de grundlæggende rettigheder.
- 36 Det følger imidlertid af EKSF-traktatens almindelige opbygning, at beskyttelsen af de regionale myndigheders interesser skal ske gennem den medlemsstat, som de henhører under (jf. i denne retning generaladvokat Lenz' forslag til afgørelse i

sagen Commune de Difierdange m.fl. mod Kommissionen, der er nævnt i præmis 30 ovenfor, Sml. s. 2898, på s. 2903).

- 37 Betingelserne for at anlægge sag i henhold til artikel 33, stk. 2, KS er ganske vist mere restriktive end dem, der er fastsat i artikel 230, stk. 4, EF, men det kan samtidigt konstateres, at denne begrænsning i søgsmålskompetencen modsvares af en interventionsordning, der er mere lempelig for sager, der anlægges efter EKSF-traktaten, end for sager, der anlægges efter EF-traktaten.
- 38 Når en medlemsstat anlægger en sag for Domstolen med påstand om annullation af en beslutning, der er vedtaget med hjemmel i EKSF-traktaten, er det ikke kun virksomheder og virksomhedsorganisationer, i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 33, stk. 2, KS, men enhver anden fysisk eller juridisk person, og således også de regionale myndigheder i medlemsstaterne, der kan intervenere i denne sag i medfør af artikel 34 i EKSF-statutten for Domstolen, hvis den godtgør, at den har en interesse i sagens udfald. En sådan udstrækning af beføjelsen til at intervenere findes ikke under en sag, der anlægges af en medlemsstat med påstand om annullation af en beslutning, der er vedtaget med hjemmel i EF-traktaten. I henhold til artikel 37 i statutten for Domstolen har fysiske og juridiske personer ikke ret til at intervenere i sager, der verserer mellem medlemsstaterne og institutionerne.
- 39 Under disse omstændigheder kan sagsøgerne — der ved kendelse afsagt af Domstolens præsident den 13. juni 2001 har fået tilladelse til at intervenere i den sag, som Spanien har anlagt i henhold til artikel 33, stk. 1, KS med påstand om annullation af den omtvistede beslutning (sag C-501/00) — ikke få medhold i, at afvisningen af nærværende søgsmål vil berøve dem enhver retsbeskyttelse.
- 40 Det følger af alt det foregående, at søgsmålet bør afvises.

Sagens omkostninger

- 41 I henhold til procesreglementets artikel 87, stk. 2, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Da sagsøgerne har tabt sagen, bør de pålægges at betale sagens omkostninger i overensstemmelse med Kommissionens påstand herom.

Af disse grunde

bestemmer

RET TEN (Tredje Udvidede Afdeling)

- 1) Sagen afvises.

- 2) Sagsøgerne betaler sagens omkostninger.

Således bestemt i Luxembourg den 11. januar 2002.

H. Jung

Justitssekretær

M. Jaeger

Afdelingsformand